

УДК 336:012.23.355.1 (477)

О. В. Шрамко,
доцент кафедри фінансового забезпечення військ,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9080-7750>

О. П. Остапенко,
к. е. н., начальник кафедри фінансового забезпечення військ,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3194-0372>

О. О. Андрієнко,
старший викладач кафедри фінансового забезпечення військ,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1181-9586>

С. Д. Степанченко,
слухач, Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-0859-6779>

В. А. Бондаренко,
слухач, Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-0859-6779>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.5.187

СИСТЕМА ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ВЕТЕРАНІВ У СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ: АНАЛІЗ, ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ СИСТЕМИ ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

O. Shramko,
Associate Professor, Associate Professor of the Department of Military Financial Support, Taras Shevchenko National University of Kyiv
O. Ostapenko,
PhD in Economics, Professor of the Department of Military Financial Support, Taras Shevchenko National University of Kyiv
O. Andriienko,
Senior Lecturer of the Department of Military Financial Support, Taras Shevchenko National University of Kyiv
S. Stepanchenko,
Student, Taras Shevchenko National University of Kyiv
V. Bondarenko,
Student, Taras Shevchenko National University of Kyiv

THE SYSTEM OF MONETARY SUPPORT FOR MILITARY PERSONNEL AND VETERANS
IN THE UNITED STATES OF AMERICA: ANALYSIS, PROSPECTS
FOR THE DOMESTIC SYSTEM OF MONETARY SUPPORT

Стаття присвячена аналізу системи грошового забезпечення військовослужбовців Сполучених Штатів Америки (далі США) в умовах повсякденної діяльності, їх участі в бойових діях та спеціальних операціях; та огляд системи грошового забезпечення ветеранів збройних сил США, з метою подальшого порівняння з вітчизняною, та створення теоретичного підґрунтя для вдосконалення системи грошового забезпечення в Україні.

Антитерористична операція з квітня 2014 року по квітень 2018 року, Операція об'єднаних сил з квітня 2018 року по 24 лютого 2022 року та повномасштабне вторгнення російської федерації на територію України створили серйозні виклики державі в цілому, та для сектору безпеки та оборони України відповідно, необхідність розвитку та вдосконалення Збройних Сил України стало першочерговим питанням, а

одним з пріоритетних завдань цього напрямку стає розвиток системи грошового забезпечення діючих військовослужбовців Збройних Сил України (далі — ЗС України) та ветеранів ЗС України. В статті досліджується модель грошового забезпечення військовослужбовців та ветеранів у США, її засади та особливості.

У процесі проведення дослідження застосовувалися різні загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, зокрема: дедукція, індукція та аналіз; логічні методи, такі як: класифікація та узагальнення для аналізу системи грошового забезпечення військовослужбовців та ветеранів Збройних Сил США.

У результаті аналізу системи грошового забезпечення військовослужбовців США було виділено її спільні риси з вітчизняною системою. Результати цього аналізу можуть стати підґрунтям для вдосконалення діючої системи грошового забезпечення в структурах сектору безпеки та оборони України.

The article is devoted to the analysis of the monetary support system of the military personnel of the United States of America (hereinafter, the United States) in the conditions of everyday activities, their participation in hostilities and special operations; and a review of the system of financial support for veterans of the US armed forces, with the aim of further comparison with the domestic one, and creating a theoretical basis for improving the system of financial support in Ukraine.

The anti-terrorist operation from April 2014 to April 2018, the Combined Forces Operation from April 2018 to February 24, 2022 and the full-scale invasion of the Russian Federation on the territory of Ukraine created serious challenges for the state as a whole, and for the security and defense sector of Ukraine, respectively, the need development and improvement of the Armed Forces of Ukraine has become a priority issue, and one of the priority tasks of this direction is the development system of financial support for active servicemen of the Armed Forces of Ukraine (hereinafter — the Armed Forces of Ukraine) and veterans of the Armed Forces of Ukraine. The article examines the model of financial support for military personnel and veterans in the USA, its principles and features.

In the process of conducting the research, various general scientific and special methods of cognition were used, in particular: deduction, induction and analysis; logical methods, such as: classification and generalization to analyze the system of financial support of military personnel and veterans of the United States Armed Forces.

As a result of the analysis of the monetary support system of US military personnel, its common features with the domestic system were highlighted. The results of this analysis can become the basis for improving the current system of monetary support in the structures of the security and defense sector of Ukraine.

Ключові слова: грошове забезпечення, система грошового забезпечення, військовослужбовці, ветерани, Сполучені Штати Америки, доплати, надбавки.

Key words: monetary support, monetary support system, servicemen, veterans, United States of America, additional payments, allowances.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Починаючи з квітня 2014 року військовослужбовці ЗС України з різним ступенем залученості, виконують завдання з відсічі збройної агресії російської федерації на території України та за її межами. Грошове забезпечення виступає одним з основних мотиваційних чинників, являється ключовим фактором в матеріальному забезпеченні військовослужбовців та членів їх родин. Однією з основних причин сповільнення темпів розвитку системи грошового забезпечення після 2014 року стало збільшення чисельності ЗС України, у зв'язку зі зміною державної стратегії розвитку сектору безпеки та оборони, у відповідь на вплив зовнішніх та внутрішніх чинників. Зі збільшенням чисельності військовослужбовців, збільшується і загальний обсяг витрат держави на їх утримання, що в умовах складної економічної ситуації в Україні обмежує дії держави в аспектах розумного підвищення рівня грошового забез-

печення чи докорінних змін в системі грошового забезпечення.

Збільшення чисельності особового складу неодмінно тягне за собою пропорційний приріст збільшення витрат на грошове забезпечення військовослужбовців, а висока інтенсивність та масштабність бойових дій впливають на збільшення кількості ветеранів війни, яких також фінансово забезпечує держава. Чисельність ЗС України затверджує Верховна Рада України. За даними, на кінець 2012 року чисельність ЗС України становила близько 184 тис. осіб [1]. Після нарощення потужності у відповідь на вже зазначені зовнішні чинники, у лютому 2016 року чисельність ЗС України сягала 275 тис. осіб. У липні 2021 року затверджено чисельність в 261 тис. осіб, з них 215 тис. військовослужбовців. Після початку повномасштабного вторгнення в лавах ЗС України, у 2023 році, перебувало приблизно 700 тисяч осіб. Станом на кінець 2024 року орієнтовна кількість дорівнює 800 тисячам осіб, що в середньому в 4 рази більше ніж у 2012 році. Щодо ветеранів війни та їх родин, їх кількість орієнтовно налічує 1,3 мільйони осіб, станом на кінець 2024 року.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Гідний рівень грошового забезпечення військовослужбовців є необхідним благом для забезпечення достатнього рівня мотивації та підтримки бойового духу для військовослужбовців, та забезпечення їх економічної стабільності. В аспекті ветеранів, це також і забезпечення економічної стабільності, і мотивація до активної участі в соціально-культурному житті, моральна та психологічна підтримка, покриття проблем у питаннях медичного обслуговування, заохочення до інтеграції в цивільне життя після завершення військової служби. Серед праць вітчизняних науковців найбільш важливими є дослідження Чімишенка С.М. Але не зважаючи на значну кількість публікацій, які присвячені необхідності реформування системи грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України, все ж таки доволі актуальним залишається проведення аналізу системи грошового забезпечення військовослужбовців США та її адаптація для військовослужбовців українського війська.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКИ ЗАВДАННЯ)

Метою статті є дослідження системи грошового забезпечення військовослужбовців США, оцінка ефективності цих підходів у грошовому забезпеченні військових та ветеранів, порівняльний аналіз з вітчизняною системою, та створення теоретичної основи для вдосконалення системи грошового забезпечення військовослужбовців ЗС України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Основна частина грошового забезпечення військовослужбовців США визначається військовим званням особи та тривалістю перебування на військовій службі, також Конгрес Сполучених Штатів щорічно визначає розмір надбавки до базової платні, основою для визначення її розміру стає сума цільового підвищення заробітної плати в приватному секторі (Employment Cost Index (ECI)). Військові усіх видів Збройних Сил США отримують базове грошове забезпечення, що визначається відповідно до основної схеми оплати праці (Military Basic Pay Chart), з додатковими надбавками на житло та харчування (Basic Allowance for Housing (BAH) and Basic Allowance for Subsistence (BAS)), надбавки нараховуються як на військовослужбовця індивідуально так і на осіб, що знаходяться на його утриманні, також визначені надбавки за виконання небезпечних завдань, та проходження навчань для резервістів (Hazardous Duty Incentive Pay (HDIP) and Drill Pay) [2]. До прикладу, наймолодші рядові військовослужбовці отримують приблизно 24000 доларів в розрахунку на рік, виключаючи надбавки та доплати. Що стосується офіцерського складу, то молодші офіцери (Junior) отримують близько 40000 доларів на рік, в свою чергу планка для старших офіцерів (Senior) може перевищувати суму в 170000 доларів. Крім вище описаних надбавок, слід описати і допомогу на базові потреби (Basic Needs Allowance (BNA)) — це місячна допомога, яка призначена для підтримки сімей військовослужбовців з низьким рівнем

доходу. Ця допомога виплачується військовослужбовцям, які мають утриманців і чиї загальні доходи сім'ї становлять менше 150% від федерального рівня бідності для їхнього місця дислокації. Розглянемо також низку додаткових виплат за бойові завдання та участь в бойових діях та спеціальних операціях:

1) Hostile Fire/Imminent Danger Pay (HFP/IDP) — виплата військовим, які перебувають в зонах, де є небезпека від вогневого ураження противником або неминучої небезпеки, її розмір становить \$7,50 на день, не перевищуючи \$225 на місяць. Військовослужбовці не можуть отримувати HFP та IDP в одному місяці одночасно.

2) Hardship Duty Pay (HDP) — додаткова виплата за службу в місцях з важкими умовами, де умови життя значно нижчі за ті, що звичайно зустрічаються в США. Виплата може становити \$50, \$100 або \$150 на місяць. Максимальна виплата становить \$100, якщо виплачується HFP/IDP.

3) Family Separation Allowance (FSA) — виплата військовослужбовцям з дітьми на суму \$250 на місяць за додаткові витрати, пов'язані з вимушеною розлукою сім'ї понад 30 днів.

Окремо виділимо додаткову виплату за виконання особливо складних або подовжених завдань (Assignment Incentive Pay (AIP)), мета цієї виплати — мотивувати військовослужбовців залишатися на важливих призначеннях або виконувати складні завдання, які виходять за межі звичайної служби. Сума виплати може становити до \$3000 на місяць, залежно від складності та тривалості призначення, вона може призначатися за службу в важкодоступних або небезпечних регіонах, а також за участь у важливих місіях та операціях. AIP є важливим інструментом для забезпечення мотивації та гідної винагороди військовослужбовців, які виконують особливо складні або критично важливі завдання. Це дозволяє зберігати високий моральний дух військовослужбовців та, як наслідок, підвищувати ефективність військових операцій.

Що стосується повноти забезпечення та підтримки військових що виконують завдання в особливих зонах, зонах бойових дій, то необхідно згадати про інші пільги та спеціальні програми підтримки:

1) Combat Zone Tax Entitlement (CZTE) — заробітки в визначеній бойовій зоні виключаються з оподаткованого доходу.

2) Service Member's Group Life Insurance (SGLI) — щомісячні премії страхування життя військовослужбовців відшкодовуються для тих, хто служить у визначеній бойовій зоні або в зоні прямої підтримки.

3) Special Leave Accrual (SLA) — військовослужбовці, які служать у зонах HFP/IDP протягом не менше 120 днів, можуть накопичувати до 120 днів відпустки (60 днів звичайної відпустки плюс 60 днів SLA).

4) Rest and Recuperation Leave (RandR) — це програма відпусток для військовослужбовців, які служать у зонах підвищеної небезпеки або беруть участь у тривалих бойових місіях. Ця програма спрямована на надання військовослужбовцям можливості відпочити та відновити сили. Основна мета R&R — це забезпечення психічного та фізичного відновлення військовослужбовців після тривалого періоду служби в складних умовах [8].

Розглянувши пенсійні виплати для колишніх військовослужбовців в США, то вони розраховуються на основі кількості років служби та базового грошового забезпечення. Пенсія становить від 50% до 75% від базового грошового забезпечення військовослужбовця залежно від тривалості служби, до прикладу, 50% базового грошового забезпечення при 20 роках служби та 75% відсотків при 30 роках служби. Отже розмір пенсії колишнього військовослужбовця в системі грошового забезпечення США напряду залежить від розміру його грошового забезпечення під час перебування на військовій службі, що корелює з вітчизняним підходом. Окрім базової ставки пенсії існує низка програм підтримки:

1) Veterans Affairs (VA) Disability Compensation — щомісячна грошова виплата ветеранам, які отримали поранення або захворювання під час служби. Розмір залежить від відсотка втрати працездатності.

2) Combat-Related Special Compensation (CRSC) — безподаткова компенсація військовим пенсіонерам за поранення, пов'язані з бойовими діями. Виплати залежать від ступеня поранення та можуть охоплювати втрачений дохід через VA Disability Compensation.

На цьому етапі слід звернути увагу на систему змішаного (подвійного) доходу, що стосується військових пенсіонерів США, які можуть отримувати і військову пенсію, і компенсацію за інвалідність від Ветеранського управління США (далі — VA) [8]. Суть VA — військовослужбовець виходить на пенсію, має право на щомісячну пенсію від Міністерства оборони США. Розмір пенсії залежить від тривалості служби та базової заробітної плати військовослужбовця, як було вказано вище. Крім цього, ветеран, який отримав поранення або захворювання під час служби, може отримувати щомісячну компенсацію від VA. Ця компенсація безподаткова та залежить від ступеня інвалідності ветерана. Компенсація може варіюватися від кількох сотень до кількох тисяч доларів на місяць. Законодавство США передбачає, що військові пенсіонери не можуть отримувати повний розмір обох виплат одночасно. Тобто, якщо ветеран отримує компенсацію від VA за інвалідність, його військова пенсія зменшується на суму цієї компенсації. Це зменшення називається пенсійним зміщенням (offset). Саме тут важливу роль відіграє раніше описана програма Combat-Related Special Compensation (CRSC), яка дозволяє військовим пенсіонерам отримувати додаткові безподаткові виплати, щоб компенсувати втрату доходу через пенсійне зміщення. Припустимо, що ветеран має право на військову пенсію в розмірі \$2000 на місяць і отримує компенсацію від VA в розмірі \$500 на місяць. Через пенсійне зміщення його пенсія зменшується до \$1500 на місяць. Програма CRSC надає додаткову безподаткову виплату в розмірі \$500 на місяць, таким чином загальний місячний дохід ветерана становить \$2000.

Окремим блоком, безумовно, виступають програми соціальної підтримки для ветеранів, що сприяють їхній інтеграції у цивільне життя після років військової служби:

Таблиця 1. Середній рівень грошового забезпечення військовослужбовців контрактної служби ЗСУ (без додаткових виплат та винагород)

Категорія військовослужбовця	Звання	Посада	Рівень грошового забезпечення в місячному розрахунку, дол. США
рядовий склад	солдат	стрілець	509,52
рядовий склад	ст. солдат	механік – водій (машини на бронетанковій базі та танків)	549,99
сержантський склад	мол. с-нт	командир відділення (механізованого взводу на БМП)	564,10
сержантський склад	ст. с-нт	начальник вузла зв'язку	553,66
молодший офіцерський склад	лейтенант	командир взводу	619,61
старший офіцерський склад	підполковник	командир батальйону	829,93
старший офіцерський склад	полковник	командир бригади	1144,43

Джерело: сформовано на основі [3; 4; 5;].

Таблиця 2. Середній рівень грошового забезпечення військовослужбовців США (без додаткових виплат та винагород)

Категорія військовослужбовця	Рівень грошового забезпечення в місячному розрахунку, дол. США
E-1 (Private)	2017,20
E-4 (Specialist)	3066,30
E-5 (Sergeant)	3365,70
E-7 (Sergeant First Class)	4308,30
O-1 (Second Lieutenant)	4814,70
O-5 (Lieutenant Colonel)	10501,80
O-6 (Colonel)	11505,00

Джерело: сформовано на основі [6].

1) Veterans Affairs (VA) Health Care — це система спеціального медичного обслуговування для ветеранів, включаючи лікування фізичних та психологічних травм, що здійснюється на низько вартісній чи безкоштовній основі [7].

2) Veterans Employment and Training Service (VETS) — є програмою Міністерства праці США, яка допомагає ветеранам знайти значущу роботу та максимально використати свої можливості працевлаштування.

3) Vocational Rehabilitation and Employment (VR&E) — спеціалізована програма готовності до працевлаштування ветеранів, спрямована на допомогу ветеранам зі службовими травмами у досягненні їхніх цілей у сфері працевлаштування та незалежного цивільного життя.

4) GI Bill — програма Ветеранського управління США, яка надає освітні пільги ветеранам, військовослужбовцям та їхнім родинам. Є цілісною системою пільг та фінансових допомог для військовослужбовців та членів їх сімей в аспектах здобуття освіти.

5) Supportive Services for Veteran Families (SSVF) — персоналізована програма з індивідуальним підходом, що спрямована на допомогу сім'ям ветеранів з дуже низьким доходом. Допомога варіюється від фінансових до правових допомог, наприклад, таких як: фінансова допомога з орендою житла або правова допомога для отримання пільг від держави.

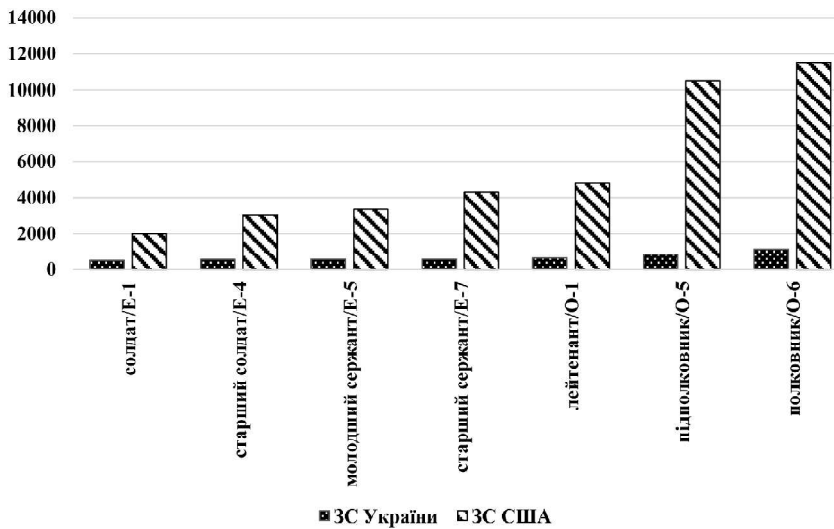

Рис.1. Порівняльний аналіз грошового забезпечення військовослужбовців ЗС України та ЗС США, дол. США

Джерело: сформовано на основі [3; 4; 5; 6].

Дані для порівняльного грошового забезпечення військовослужбовців ЗС України та Збройних Сил США наведено в таблиці 1 та таблиці 2 відповідно з розрахунковим середнім рівнем неоподаткованого грошового забезпечення військовослужбовців різних відповідних категорій з терміном військової служби 4 роки для рядового, сержантського та молодшого офіцерського складів та — 16 років для старшого офіцерського скла-

зон розмірів грошового забезпечення у військовослужбовців ЗС США є ширшим в порівнянні з вітчизняним. Під діапазоном мається на увазі розрив між мінімальним та максимальним розміром грошового забезпечення в ЗС України та ЗС США.

Далі пропонується розглянути співвідношення середніх розмірів грошового забезпечення військовослужбовців, наведених в таблиці 1 та таблиці 2, до розміру мінімального рівня заробітної плати та середнього рівня заробітної плати в відповідних країнах, статистичні показники станом на 2024 рік в місячному розрахунку, для 40 годинного робочого тижня.

Аналізуючи дані з Рис. 2 варто зазначити що на рівні первинних військових звань в ЗС України та ЗС США грошове забезпечення приблизно в двічі перевищує рівень мінімальної зарплатні в відповідній країні, що безумовно є гарним показником. Однак динаміка темпів зростання грошового забезпечення в ЗС США відповідно до підвищення військових звань є вищою ніж в ЗС України, тож розрив між грошовим забезпеченням та мінімальною заробітною платою в США пропорційно зростає, що, безумовно, говорить про престиж професії військовослужбовця, та додатково мотивує особовий склад до кар'єрного зростання.

В наступному випадку ми можемо бачити (рис. 3), іншу ситуацію, так як рівень середнього заробітку в США перевищує розміри грошового забезпечення військовослужбовців ЗС США, що перебувають на посадах рядового, сержантського та старшинського складу, приблизно рівні розміри середньої заробітної плати та грошового забезпечення можна побачити лише починаю-

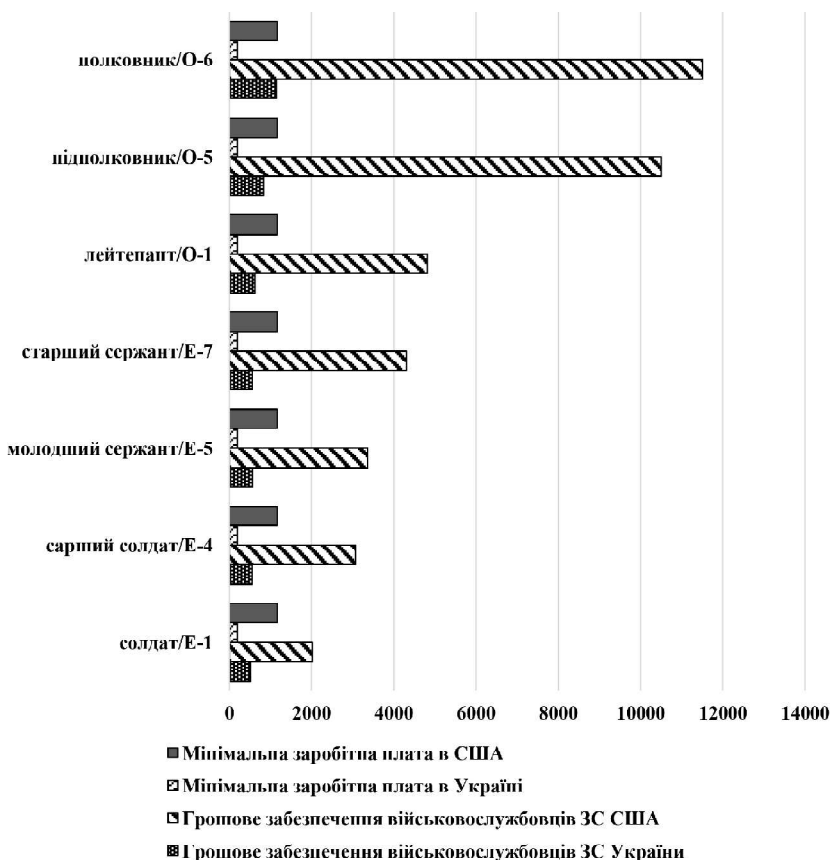

Рис.2. Порівняльний аналіз розміру грошового забезпечення з показниками мінімальних заробітних плат в Україні та США

Джерело: сформовано на основі [9].

чи з офіцерських звань. Враховуючи, порівняння лише базового окладу з фіксованим на єдиному рівні стажем військової служби, без урахувань значних надбавок та доплат, описаних в вище, варто зробити висновок, що рівень заробітку військових рядового складу знаходиться на достатньому рівні порівняно з середнім рівнем заробітної плати, а вже на вищих щаблях військової служби, враховуючи, не лише базовий оклад можна стверджувати, що дохід військових США свідчить про високий рівень їх матеріального забезпечення на ринку праці. Розглядаючи ситуацію в Україні, слід зазначити, що навіть мінімальний рівень грошового забезпечення вже перевищує середній рівень заробітних плат, однак в даному випадку слід акцентувати увагу на колосальній різниці між рівнем середніх заробітних плат в Україні та США, саме низький рівень оплати праці говорить про надзвичайно важку економічну ситуацію в Україні. В умовах багаторічної збройної агресії російської федерації, з метою підвищення мотивованості військовослужбовців, забезпечення гідного грошового забезпечення відповідному ризикам військової служби, для України першочерговим стало саме питання підвищення грошового забезпечення військовослужбовців, у наслідок цього рівень грошового забезпечення став вищим за рівень середньої заробітної плати.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Проведений аналіз системи грошового забезпечення військовослужбовців США, дає змогу визначити її основні складові частини та характерні риси, та порівняти її з системою грошового забезпечення в Україні. Встановлено, що грошове забезпечення військовослужбовців в США складається з базового окладу, надбавок, додаткових виплат та допомог, крім того, до системи грошового забезпечення дотично належить і обширний пакет соціальних гарантій, що забезпечується як Міністерством оборони так і іншими державними та некомерційними інституціями. Дослідивши систему грошового забезпечення США, можна виділити її спільні риси з вітчизняною системою, такі як: подібна цілісна структура грошового забезпечення — основна частина та додаткові виплати; пропорційне підвищення грошового забезпечення зі збільшенням стажу військової служби та підвищенням кваліфікації військовослужбовця; врахування різноманітних особливостей проходження військової служби; наявність одноразових соціальних виплат. Як висновок результати цього аналізу можуть виступити підґрунтям для вдосконалення діючої си-

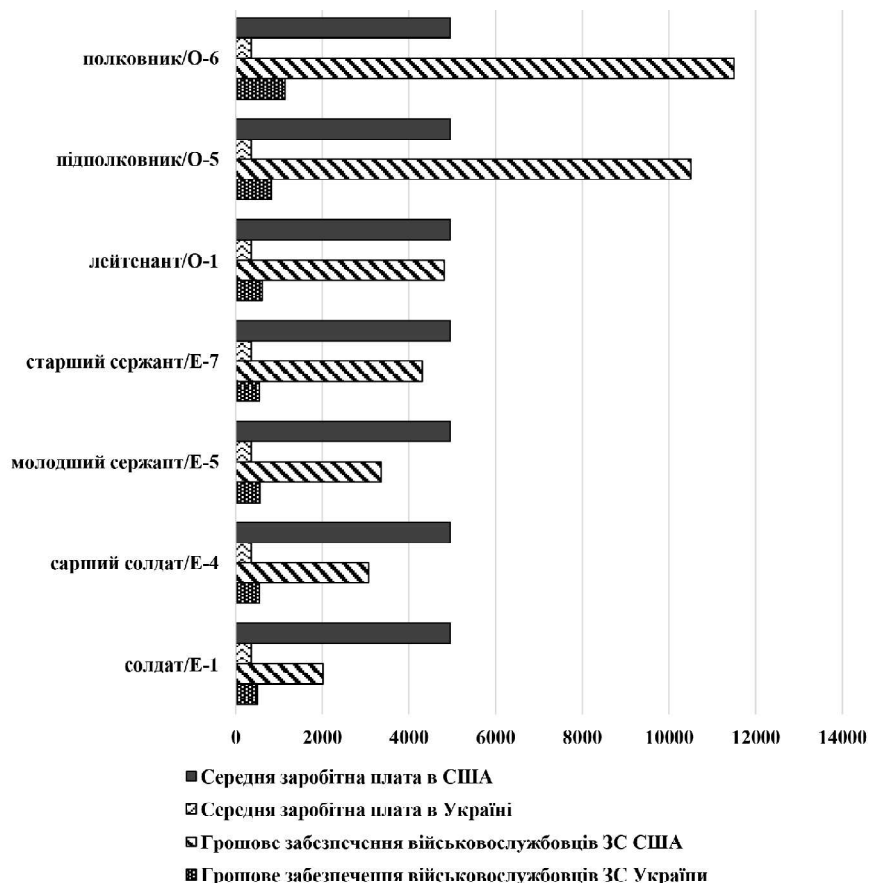

Рис.3. Порівняльний аналіз розміру грошового забезпечення з показниками середніх заробітних плат в Україні та США

Джерело: сформовано на основі [9].

стеми грошового забезпечення в структурах сектору безпеки та оборони України. Система грошового забезпечення військовослужбовців та ветеранів у США є комплексною та має ефективну структуру, яка забезпечує гідний рівень матеріального забезпечення для різних категорій військовослужбовців та ветеранів. Ключові особливості системи грошового забезпечення США — це багаторівнева структура, що включає в себе базовий оклад, надбавки (за житло, харчування, небезпечні умови служби тощо), додаткові виплати (за участь у бойових діях, спеціальних операціях тощо) та соціальні гарантії. Система реагує на зміни в економічній ситуації, інфляцію та інші фактори, забезпечуючи своєчасне коригування виплат, також включає в себе медичне обслуговування, програми підтримки ветеранів, освітні пільги, допомогу у працевлаштуванні та інші види допомоги.

Дослідження досвіду США може стати підґрунтям для вдосконалення системи грошового забезпечення в Україні. Зокрема, варто звернути увагу на такі аспекти:

1) Створення єдиної системи грошового забезпечення для військовослужбовців та ветеранів, що забезпечить єдиний підхід до формування виплат та усуне різницю в підходах. Єдина система повинна передбачати чіткі критерії та формули для розрахунку виплат, враховуючи всі особливості служби та потреб ветеранів.

2) Комплексна зміна засад грошового забезпечення, новий підхід до визначення тарифних розрядів для посад, де основним фактором стане штатно-посадова категорія, а не специфіка посади.

3) Посилення соціальної підтримки ветеранів: шляхом розробки та впровадження ефективних програм медичної, психологічної, професійної та соціальної адаптації. Важливо забезпечити ветеранам доступ до якісного медичного обслуговування, психологічної допомоги, програм професійної перепідготовки та сприяння у працевлаштуванні.

4) Запровадження механізму автоматичного перерахування виплат у зв'язку зі змінами в законодавстві, інфляцією тощо. Це забезпечить стабільність та передбачуваність виплат для ветеранів.

5) Створення системи персоналізованого підходу до ветеранів з урахуванням їх потреб та життєвої ситуації. Важливо, щоб кожен ветеран мав можливість отримати індивідуальну консультацію та допомогу у вирішенні своїх проблем.

6) Інтеграція з іншими системами соціальної підтримки для забезпечення комплексного та індивідуального підходу до кожного ветерана. Єдина система грошового забезпечення повинна бути узгоджена з іншими програмами соціальної підтримки, такими як пенсійне забезпечення, житлові програми, програми підтримки сімей ветеранів тощо.

Впровадження зазначених заходів сприятиме підвищенню престижу військової служби в Україні, залученню та утриманню кваліфікованих кадрів, а також забезпеченню гідного рівня життя військовослужбовців та їх сімей.

Система грошового забезпечення військовослужбовців та ветеранів в Україні потребує комплексного реформування, з докорінною зміною чинного законодавства, з урахуванням досвіду Сполучених Штатів Америки.

Створення єдиної, ефективної та соціально орієнтованої системи стане важливим кроком на шляху до забезпечення гідного рівня життя для тих, хто захищає нашу країну.

Література:

1. Про чисельність Збройних Сил України на 2012 рік. Закон України від 20.09.2011 № 3742-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3742-17#Text> (дата звернення: 15.02.2025).

2. Про встановлення тарифних розрядів за посадами осіб офіцерського складу Збройних Сил України. Наказ Міністерства оборони України від 01.03.2018 р. № 90. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0315-18#Text> (дата звернення: 15.02.2025).

3. Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам. Наказ Міністерства оборони України від 07.06.2018 р. № 260. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0745-18#Text> (дата звернення: 15.02.2025).

4. Про затвердження переліків військово-облікових спеціальностей і штатних посад рядового, сержантського і старшинського складу і тарифних переліків посад вищезазначених військовослужбовців. Наказ Міністерства оборони України від 07.09.2020 № 317. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0927-20#Text> (дата звернення: 15.02.2025).

5. Збройні сили США: бюджет, структура, відбір, зарплата... URL: <https://armyinform.com.ua/2020/05/>

13/zbrojni-sily-ssha-byudzheta-struktura-vidbir-zarplata/ (дата звернення: 15.02.2025).

6. 2025 Military Pay Charts. URL: <https://www.military.com/benefits/military-pay/charts?form=MG0AV3> (дата звернення: 15.02.2025).

7. Military Pay Tables & Information. URL: <https://www.dfas.mil/MilitaryMembers/payentitlements/PayTables/> (дата звернення: 15.02.2025).

8. Veteran disability benefits. URL: <https://www.usa.gov/va-disability> (дата звернення: 15.02.2025).

9. Average Salary by State in the U.S. URL: https://www.forbes.com/advisor/business/average-salary-by-state/#average_salary_by_state_in_the_u_s_section (дата звернення: 15.02.2025).

References:

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2011), The Law of Ukraine "On the size of the Armed Forces of Ukraine for 2012", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3742-17#Text> (Accessed 15 February 2025).

2. Ministry of Defence of Ukraine (2018). "About the establishment of tariff categories for the positions of officers of the Armed Forces of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0315-18#Text> (Accessed 15 February 2025).

3. Ministry of Defence of Ukraine (2018). "On the approval of the Procedure for payment of monetary support to servicemen of the Armed Forces of Ukraine and some other persons", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0745-18#Text> (Accessed 15 February 2025).

4. Ministry of Defence of Ukraine (2020). "On approval of lists of military accounting specialties and full-time positions of privates, sergeants and foremen and tariff lists of positions of the above-mentioned military personnel", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0927-20#Text> (Accessed 15 February 2025).

5. ArmyInform (2020), "The US Armed Forces: budget, structure, selection, salary...", available at: <https://armyinform.com.ua/2020/05/13/zbrojni-sily-ssha-byudzheta-struktura-vidbir-zarplata/> (Accessed 15 February 2025).

6. Military.com (2025), "2025 Military Pay Charts", available at: <https://www.military.com/benefits/military-pay/charts?form=MG0AV3> (Accessed 15 February 2025).

7. Defense Finance and Accounting Service (2025), "Military Pay Tables & Information", available at: <https://www.dfas.mil/MilitaryMembers/payentitlements/PayTables/> (Accessed 15 February 2025).

8. An official website of the United States government (2025), "Veteran disability benefits", available at: <https://www.usa.gov/va-disability> (Accessed 15 February 2025).

9. Forbes.com (2025), "Average Salary by State in the U.S.", available at: https://www.forbes.com/advisor/business/average-salary-by-state/#average_salary_by_state_in_the_u_s_section (Accessed 15 February 2025).

Стаття надійшла до редакції 15.02.2025 р.